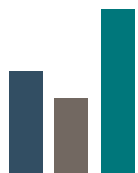

Årsrapport

2014

NØKKELTALL

	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Nøkkeltall fra driftsregnskapet:						
Premieinntekter	127 905	105 082	138 960	106 914	96 633	69 161
Netto pensjonskostnader	55 240	52 679	48 865	57 514	38 661	35 249
Forsikringstekniske avsetninger	81 653	82 466	109 342	90 472	86 406	37 554
Driftskostnader	7 522	8 357	8 349	7 687	5 367	4 333
Årsresultat	10 719	2 639	11 852	12 748	1 490	5 439
Renteresultat	35 560	13 656	25 559	5 674	26 189	29 938
Risikoresultat	17 147	-7 744	0	-888	-4 139	19 994
Disponert til/fra tilleggsavsetninger	991	0	0	2 800	8 000	0
Nøkkeltall fra balansen:						
Egenkapital	132 320	121 601	118 961	108 767	94 361	92 844
Premiereserve	1 368 708	1 252 486	1 156 364	1 021 463	930 990	844 585
Tilleggsavsetninger	11 791	10 800	10 800	10 800	8 000	0
Kursreguleringsfond	186 456	150 302	76 693	35 457	65 523	42 529
Premiefond	20 706	3 473	3 388	3 306	27 165	50 579
Risikoutjevningfond	8 000	0	0	0	0	447
Forvaltningskapital	1 723 051	1 541 422	1 369 270	1 179 792	1 128 004	1 031 885
Forholdstall:						
Driftskostnader i % av forvaltningskapital	0,44 %	0,54 %	0,61 %	0,65 %	0,48 %	0,42 %
Avkastning:						
Bokført avkastning	5,81 %	4,41 %	7,07 %	5,57 %	6,15 %	7,05 %
Verdijustert avkastning	7,78 %	9,96 %	10,31 %	2,27 %	8,34 %	12,15 %
Kapitaldekning					15,30 %	16,90 %
Dekningsgrad	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Solvensmarginalkapital	137 720	127 001	124 361	112 509	98 361	92 844
Solvensmarginalkapital i %	263 %	267 %	284 %	274 %	261 %	255 %
Pensjonister:						
Alderspensjon	778	662	636	609	588	529
Ektefellepensjon	135	128	120	112	108	100
Barnepensjon	8	8	7	8	8	8
Uførepensjon	364	336	325	293	286	272
Sum pensjonister	1 285	1 134	1 088	1 022	990	909
Medlemmer:						
Aktive medlemmer	2 092	2 156	1 802	1 729	1 636	1 521
Oppsatte medlemmer	2 267	1 992	2 059	1 804	1 749	1 723
Aktive/oppsatte i alt	4 359	4 148	3 861	3 533	3 385	3 244

innhold

Nøkkeltall	2
Virksomheten	4
Styret	4
Administrasjon	5
Medlemsbestand	5
Kapitalforvaltning	6
Utlån	8
Forsikringsteknisk oppgjør	8
Kapitaldekning	9
Internkontroll	9
Rettvisende bilde	9
Framtidsutsikter	9
Resultatregnskap	12
Balanseregnskap	13
Årsberetning	14
Noter	15
Aktuarberetning	28
Revisjonsberetning	30

ÅRSBERETNING 2014

Innledning

Styret i Halden kommunale pensjonskasse har i henhold til pensjonskassens vedtekter fastsatt pensjonskassens regnskap for år 2014.

Første del av årsrapporten – årsberetningen – inneholder den redegjørelse som styret og daglig leder etter regnskapsloven er pliktig til å gi sammen med årsregnskapet. Årsberetningen gir opplysninger og forklaringer som supplement til årsregnskapet, for derved å legge grunnlaget for best mulig å kunne bedømme virksomhetens økonomiske stilling.

Virksomheten

Halden kommunale pensjonskasse (HKP) ble opprettet i 1920 av Halden kommune. Pensjonskassen driver sin virksomhet i lokaler i Kongens Brygge 3 i Halden (Tollboden).

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med egen regnskapsføring. Virksomheten er forankret i det samme lov- og forsikringsverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen for øvrig. Styret er pensjonskassens øverste organ. Pensjonskassens midler holdes atskilt fra kommunens midler, og kassen hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassens formue og inntekter kan ikke for noen del tilfalle kommunen eller dennes kreditorer.

Kassens formål er å yte pensjoner til medlemmer og andre pensjonsberettigede i henhold til hovedtariffavtalen for kommunal sektor. Målsetningen er at HKP skal være den beste løsningen for medlemsforetakene og deres arbeidstakere og pensjonister når det gjelder leveranser av tjenestepensjonsforsikring. Dette oppnås ved god kapitalavkastning, god medlemservice og en effektiv administrasjon. Pensjonsutbetalingene skal finansieres på en slik måte at arbeidsgiverstilskudd til pensjonsordningen over tid blir lavest mulig. Dette oppnås gjennom god kapitalforvaltning og effektiv drift.

Halden kommunale pensjonskasses forretningsidé er at pensjonskassen skal levere den beste løsningen for administrasjon og forvaltning av medlemsforetakenes pensjonsordning.

Følgende kommunale og tilknyttede virksomheter har pensjonsordning tilknyttet HKP:

- Halden kommune
- Kirkelig Fellestråd i Halden
- Frivillighetssentralen i Halden
- Halden kommunale pensjonskasse

Forvaltningen av kassens midler skal skje innenfor de rammer som er fastsatt ved lov, forskrifter og anbefalinger fra myndighetene. For å kunne oppfylle pensjonsforpliktelsene skal pensjonskassens midler til enhver tid forvaltes i prioritert rekkefølge; sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Kapitalforvaltningen skal særlig ivareta sikkerheten over tid som følge av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Styret

Pensjonskassen er ledet av et styre på fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Tre medlemmer er oppnevnt av kommunestyret, hvorav en er uavhengig av pensjonsordningen, og to medlemmer er valgt blant pensjonskassens medlemmer (utpekt av arbeidstakerorganisasjonene i henhold til hovedavtalen i kommunal sektor).

Styrets sammensetning ved utgangen av 2014:

1. Øivind Holt (leder)	Miljøpartiet De Grønne
2. Otto Gøperød (nestleder)	Fagforbundet
3. Paul Kristiansen	Arbeiderpartiet
4. Theo Schewe	Uavhengig
5. Espen Sørås	Akademikerforbundet

Personlige vararepresentanter for medlemmene er:

1. Lorentz Kvammen	Miljøpartiet De Grønne
2. Kirsti Rørmyr	Fagforbundet
3. Håkon Magne Knudsen	Arbeiderpartiet
4. Ronny Nordmark	Høyre
5. Anette Kvitnes Kjølørbakken	Delta

Styret i Halden kommunale pensjonskasse oppnevnes og velges for en periode tilsvarende en kommunestyreperiode. Det sittende styret ble oppnevnt/valgt høsten 2011 og sitter til 2015.

Styret har et selvstendig ansvar for å lede pensjonskassens virksomhet, og skal påse at pensjonskassens og

medlemmenes interesser blir ivaretatt på en forsvarlig måte. I løpet av 2014 ble det avholdt 6 styremøter og behandlet 46 saker. Det ble utbetalt 389 400,- kroner i styrehonorar.

Administrasjon

Administrasjonen besto i 2014 av tre faste stillinger: adm. leder Eivind Borring Hansen, økonomikonsulent Tove Tafjord og saksbehandler Per Erik Koren.

Alle ansatte har pensjonsordning gjennom pensjonskassen. Lønn til adm. leder, inkl. arbeidsgivers andel av pensjonsinnskudd, utgjorde 1 000 439,- kroner.

Arbeidsmiljøet i pensjonskassen er godt og virksomheten forurenser ikke det ytre miljø. Det er ikke rapportert om skader eller ulykker av noen art. Arbeidsgivere er ved lov pålagt å jobbe aktivt for å fremme likestilling. Lovens krav er ivaretatt i den daglige driften av pensjonskassen og det er ikke planlagt særskilte tiltak innenfor likestillingsområdet.

Kassens revisor er statsautorisert revisor Jørn Løken fra BDO AS.

Kassens ansvarshavende aktuar er aktuar Pål Lillevold fra Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS.

Medlemsbestand

Medlemskap i pensjonskassen er obligatorisk for alle arbeidstakere i medlemsforetakene, med unntak av lærere og sykepleiere. Premieinnskudd for medlemmer er 2 % av bruttolønn.

Medlemmer som slutter i innskuddspliktig stilling etter å ha opptjent minst 3 års pensjongivende tjenestetid, men uten rett til straks løpende pensjon, har rett til oppsatt pensjon. Pensjongivende tjenestetid på mindre enn 3 år gir ingen rett til oppsatt pensjon, men kan inngå i beregningsgrunnlaget dersom medlemmet har tjenestetid i annen offentlig ordning og tjenestetiden samlet over stiger 3 år.

Pensjonsordningen garanterer en pensjon som tilsvarer 66 % av brutto pensjonsgrunnlag ved full opptjening (bruttogaranti). Bruttogarantien levealderjusteres. Full opptjening oppnås etter 30 år tjenestetid. Pensjonen avkortes i henhold til medlemmets gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Pensjon under opptjening reguleres som den generelle lønnsvekst – dvs økning av grunnbeløpet. Pensjon under utbetaling (etter 67 år) reguleres med lønnsvekst minus 0,75. Bruttogarantien samordnes med ytelser fra folketrygden etter bestemmelsene i samordningsloven.

	Halden kommune	Halden kom. PK	H. Kirkelig Fellesråd	Halden Frivill.Sent.	Halden Byutvikling	Sum
Antall aktive medl. (ekskl. uføre)	2 064	3	24	1	0	2 092
Fratrådte	2 250	0	16	0	1	2 267
Antall pensjonister	1 277	0	8	0	0	1 285
herav uførepensjonister	361	0	3	0	0	364
herav alderspensjonister	749	0	5	0	0	754
herav ektefellepensjonister	135	0	0	0	0	135
herav barnpensjonister	8	0	0	0	0	8
	5 591	3	48	1	1	5 644

Samlet antall medlemmer i pensjonskassen økte med 7 % fra 2013 til 2014. Alle ansatte i medlemsforetakene, uavhengig av stillingsstørrelse eller om vedkommende er fast eller midlertidig ansatt, meldes inn i pensjonsordningen.

Kapitalforvaltning

Hovedmålet med forvaltningen av pensjonskassens midler er å sikre evnen til å innfri fremtidige pensjonsforpliktelser. Forvaltningen av midlene gjennomføres innenfor de rammer som er fastsatt ved lover, forskrifter og anbefalinger fra myndighetene. For å kunne oppfylle pensjonsforpliktelsene skal pensjonskassens midler til en hver tid forvaltes i slik prioritert rekkefølge; sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Kapitalforvaltningen skal særlig ivareta sikkerheten over tid som følge av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Styret har utarbeidet strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen. Strategien blir revurdert minst en gang i året, sist i mai 2014. Målsettingen er å oppnå en tilfredsstillende avkastning, slik at HKP til enhver tid kan møte sine forpliktelser innenfor en forsvarlig risikoramme.

I følge investeringsstrategien har administrasjonen ansvar for å gjennomføre forvaltningen innenfor de begrensninger som strategien gir. Strategisk aktivaallokering for selskapsporteføljen (egenkapitalen) er:

Strategisk aktivaallokering for selskapsporteføljen:

Aktivaklasse	Allokering			Durasjon		Referanseindeks	
	Mål			Min/max	Mål		Min/max
	Aktiva	Region	% av total				
EIENDOM	50 %			0% / 60%			IPD-indeksen for Norge
Norge		–	50,0 %				
PENGEMARKED	50 %			40% / 100%			OBI Start 0,25 år (STIX)
Norge		–	50,0 %	–	0,25	0 / 1	
SUM	100 %	–	100,0 %	–	–	–	

Strategisk aktivaallokering for kundeporteføljen:

Aktivaklasse	Allokering			Durasjon		Referanseindeks	
	Mål			Min/max	Mål		Min/max
	Aktiva	Region	% av total				
AKSJER	24,0 %			5% / 30%	–	–	
Norge		30 %	7,20 %	20% / 40%	–	–	Oslo Børs Hovedindeks
Utland		70 %	16,80 %	60% / 80%	–	–	MSCI AC World Free NTR i NOK
OBLIGASJONER	55,0 %			45% / 75%			
Anlegg Norge		91 %	50,00 %	40% / 60%	3	1 / 5	Porteføljens avkastning
Omløp Norge		0 %	0,00 %	0% / 20%	5	1 / 7	OBI Stat 3 år (ST4X)
Omløp Utland		9 %	5,00 %	0% / 15%			Citigroup World Gov. Bond Index i NOK
UTLÅN	2,0 %	–	2,00 %				Porteføljens avkastning
EIENDOM	16,0 %	–		10% / 30%			
Norge		–	16,00 %	–	–	–	IPD-indeksen for Norge
ANNET	0,0 %	–	0,00 %	0% / 7%			
PENGEMARKED	3,0 %	–		0% / 10%			
Norge		–	3,00 %	–	0,25	0 / 1	OBI Stat 0,25 år (STIX)
Sum	100,0%	–	100,00 %	–	–	–	

HKP har valgt en forvaltningsstrategi med moderat risiko. For å sikre en høyest mulig avkastning i forhold til det valgte risikonivå, er midlene plassert i to porteføljer som består av obligasjoner, aksjer, eiendom, utlån mot pant i boligeiendom og bankinnskudd innenfor rammene i tabellen over. Der er gitt bestemmelser for hvor mye som skal plasseres i de enkelte aktivaklassene.

Kapitalforvaltningsforskriften setter begrensninger i forhold til hvor stor andel av pensjonskassens midler i kollektivporteføljen som kan plasseres i en eiendom, eller eiendommer som ligger geografisk så nært at de må anses som en (kapitalforvaltningsforskriftens § 3–4). Kravet er at slik eiendom ikke skal utgjøre mer enn 7 % av kassens forsikringsmessige avsetninger. Pensjonskassens eiendommer i rådhuskvartalet utgjør

i utgangspunktet mer enn 7 % av kundemidlene i kassen. Eiendommene er derfor splittet og fordelt på de to porteføljene i regnskapet; kollektiv og selskap. Begrensningen på 7 % gjelder for kollektivporteføljen, og gjennom fordelingen har kassen tilfredsstilt denne bestemmelsen.

31.12.14 inneholdt selskapsporteføljen 53,2 % eiendom. Det er fortsatt et avvik fra strategien som sier at 50 % skal være i eiendom (med frihetsgrader fra 0 % til maks 75 %), og 50 % i likvide plasseringer som bank eller pengekassemarkedsfond. Utviklingen er likevel positiv. Tabellen nedenfor viser utviklingen i andel eiendom i selskapsporteføljen.

31.12.10	64,4 %
31.12.11	63,5 %
31.12.12	59,4 %
31.12.13	57,1 %
31.12.14	53,2 %

Avkastningen i form av leieinntekter vil øke kontantbeholdningen i selskapsporteføljen på sikt. I tillegg hadde pensjonskassen overskudd på forsikringsrisiko (før overføring av egenkapitalens andel av oppreservering i fbm K2013) og kapitalforvaltning. Administrasjonsresultatet var negativt med 0,7 millioner kroner. Det betyr at egenkapitalen i liten grad har måttet dekke underskudd i driften av kassen, noe som har vært tilfelle tidligere år. Det er årsaken til den relativt store endringen i fra 2013 til 2014, sammenlignet med tidligere år.

Styret vil også kunne vurdere å reversere overføringer til selskapsporteføljen etter hvert som forsikringsmessige avsetninger i kassen øker. Pr. 31.12.14 utgjør 7 % av forsikringsmessige avsetninger i kollektivporteføljen 111,5 millioner kroner. Bokført verdi av eiendommene i rådhuskvartalet er 89 millioner kroner (etter at alle påkostninger i forbindelse med rehabilitering av 3. etg er bokført). Det kan dermed maksimalt overføres eiendom for inntil 22,5 millioner kroner fra selskaps- til kollektivporteføljen. Hvis eiendomsverdier tilsvarende minst 4,5 millioner kroner overføres, vil forvaltningen av selskapsporteføljen være i tråd med strategien.

Andel aksjer i kollektivporteføljen var ved årsskiftet 26,7 %. Strategisk andel aksjer er 24 %. Aksjer utviklet seg positivt i 2014 og pensjonskassen økte gjennom avsetninger til kursreguleringsfond sin allerede solide risikobærende evne ytterligere. Noe av kurs-

reguleringsfondet ble realisert for å sikre tilstrekkelig bokført avkastning til å kunne fullfinansiere den delen av oppreserveringen for langt liv som kollektivporteføljen skulle dekke. Likevel økte kursreguleringsfondet fra 150 millioner kroner til 186 millioner kroner i løpet av 2014.

Pensjonskassen har beholdt plasseringene i høyrenteobligasjoner gjennom 2014. Norske høyrenteobligasjoner ble re-priset i forbindelse med svekkelsen av oljeprisen og norske kroner høsten 2014. Norske høyrenteobligasjoner hadde derfor negativ avkastning i løpet av året, mens globale høyrenteobligasjoner hadde positiv avkastning. Høyrenteobligasjonene hadde dermed positiv avkastning samlet sett, og de har gitt et svært hyggelig bidrag til pensjonskassens avkastning siden aktivaklassen ble tatt inn i porteføljen i 2008. Plasseringene blir vurdert fortløpende, da slike obligasjoner ikke er et strategisk satsningsområde for kassen. Andelen høyrenteobligasjoner utgjorde ved årsskiftet 6,84 % av kollektivporteføljen.

Andelen kredittobligasjoner med rentebinding er opprettholdt gjennom året. Avkastningen i 2014 var god på grunn av ytterligere nedgang i rentenivået i 2014. Rentenivået nå er svært lavt, og det blir utfordrende å opprettholde en god avkastning i årene som kommer hvis ikke rentenivået øker. En kommende renteoppgang vil imidlertid på kort sikt gi tap på kredittobligasjoner. Når renteoppgangen kommer er imidlertid umulig å forutse, og det er heller ikke umulig at rentene synker ytterligere fra dagens lave nivå. Det legges derfor opp til å beholde eksponeringen i aktivaklassen.

Sammenlignet med andre kommunale pensjonskasser var avkastningen i de ulike aktivaklassene med høy til moderat risiko gjennomsnittlig. HKP har tidligere år ligget i det øvre kvartilet avkastningsmessig, i 2014 ligger pensjonskassen i den øvre halvdel. Årsakene til dette er flere. Negativ avkastning på norske høyrenteobligasjoner og svakere norsk krone som reduserer avkastningen i valutasisikrede fond, er begge markedsrisikoer som til tider kan og vil oppstå. Årsaken til begge forholdene er fallet i oljeprisen. I tillegg er det enkelte av aksjefondene som ikke presterer som forventet. Disse plasseringene vil bli evaluert i 2015.

- Norske aksjer hadde en avkastning på 11,39 % mot indeks 5,70 %
- Globale aksjer hadde en avkastning på 17,52 % mot indeks 27,27 %
- Norske obligasjoner hadde en avkastning på -3,10 % mot indeks 5,07 %
- Globale obligasjoner hadde en avkastning på 7,90 % mot indeks 9,96 %

Halden kommunale pensjonskasse vil fortsatt ha fokus på å utnytte mulighetene i markedet innenfor rammene av lovverket, kapitalforvaltningsforskriften og de begrensninger kassen selv har pålagt seg i kapitalforvaltningsstrategien.

HKP har nedfelt retningslinjer for etisk forvaltning/samfunnsansvar i kapitalforvaltningsstrategien. Disse bygger i stor grad på retningslinjene for forvaltningen av Statens Pensjonsfond Utland. I tillegg følger administrasjonen aktivt Norsif (Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer) sine nyhetsbrev og publikasjoner.

Utlån

HKP gir lån mot sikkerhet i bolig til medlemmer av kassen. Styret har delegert myndighet til adm. leder til å innvilge lånesøknader og endre renten. Lånene forrentes til markedsmessige betingelser. 31.12.14 var renten satt til 3,50 % p.a innenfor 60 % av markedsverdi og 3,85 % p.a. for den andelen av lånene som ligger mellom 60 og 80 % av markedsverdi.

Samlet utlån til pensjonskassens medlemmer har i løpet av året økt med 2,7 millioner kroner til 37,0 millioner kroner. Det er moderat økning, tilsvarende økning for 2013 7,2 millioner kroner. Pensjonskassens medlemmer kan låne opp til tre ganger husstandens inntekt med sikkerhet i 1. prioritets pant i bolig

Det er heller ikke i 2014 konstatert tap på utlånsvirksomheten. Det lave misligholdet skyldes at det stilles krav til sikkerhet og betjeningsevne for å få lån, i tillegg til at pensjonskassens rutiner sikrer rask oppfølging av låntakere som får betalingsproblemer.

Lånevirksomheten forvaltes av eksternt konsulent, for tiden Lindorff Låneforvaltning.

Forsikringsteknisk oppgjør

Kassens aktuar, Pål Lillevold fra Lillevold og Partners AS, foretok de forsikringstekniske beregningene pr 31.12 2014. Resultatet splittes på renteresultat, administrasjonsresultat og risikoresultatet.

Renteresultat	35,6 millioner kroner
Risikoresultat	17,1 millioner kroner
Administrasjonsresultat	-0,7 millioner kroner

Bokført kapitalavkastning er beregnet til 5,8 %, mens verdijustert avkastning er beregnet til 7,8 %.

Pensjonskassen har hatt 3 % grunnlagsrente. Ny opptjening fra 1.1.2012 har en grunnlagsrente på 2,5 % og ny opptjening etter 01.01.2014 har 2,0 %. I gjennomsnitt er grunnlagsrenten for all opptjening i pensjonskassen 2,8 %. Dette er den høyeste grunnlagsrente som kan velges. Styret kan vurdere å sette grunnlagsrenten ned.

Samlet verdijustert avkastning er på 108,5 millioner kroner, tilsvarende 7,8 %. Av dette skyldes 37,4 millioner kroner verdiendringer, først og fremst i aksjeporteføljen. Tilsvarende beløp (korrigert for verdiendringer i eiendomsporteføljen) er avsatt til kursreguleringsfond, og øker dermed den bufferkapital kassen disponerer vesentlig. Garantert avkastning til kollektivporteføljen, basert på kassens grunnlagsrente, er 35,5 millioner kroner. Resten av kapitalavkastningen utgjør renteresultatet på 35,6 millioner kroner.

Finanstilsynets har besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Dødelighetsgrunnlaget skal være innført innen 2018. Bakgrunnen er økt og økende levealder, og det nye grunnlaget vil medføre økt avsetningsbehov for sikring av pensjonskassens påløpte pensjonsforpliktelser. De forsikringstekniske beregningene er gjort etter det nye dødelighetsgrunnlaget, K2013.

Pensjonskassen har hatt fokus på finansieringen av K2013 over lengre tid. Det har vært gjort avsetninger også i regnskapene for 2012 og 2013 som forberedelse til overgangen til K2013. Det totale avsetningsbehovet for pensjonskassen er revidert i forhold til tidligere anslag. Pensjonskassen har tatt i bruk delingstall i hht. Finans Norges bransjestandard for estimering av fremtidige pensjonsytelser. Denne tabellen er tatt i bruk av de store livselskapene, og de fleste pensjonskassene. Metodeendringen medfører at Halden kommunale pensjonskasses samlede oppreserveringsbehov til i ft K2013 blir på 71,5 millioner kroner. Styret legger til grunn at det

er fornuftig å bruke den samme standarden som bransjen for øvrig og har justert oppreserveringsbehovet deretter. Med anvendelse av avkastningsresultatet for 2014 til dette formålet, er oppreserveringen fullført med unntak av den andelen som skal trekkes av egenkapitalen. Her gjenstår 6,7 millioner kroner som må dekkes i senere år.

Det er ikke benyttet midler fra premiefondet i 2014. Premiefondet var på 3,5 millioner kroner ved årets begynnelse, og er i løpet av 2014 tilført garantert rente på 80 tusen kroner, samt hele risikoresultatet på 17,1 millioner kroner.

Tilleggsavsetningene var 10,8 millioner kroner ved årets begynnelse. Resterende av renteresultatet etter full oppreservering over driften av K2013 – 1 million kroner – ble overført tilleggsavsetningene.

Risikoresultatet tilsvarer pensjonsforpliktelser knyttet til uforutsette hendelser i medlemsbestanden (uførhet, død og etterlatte). For 2014 medfører dette avsetninger utover premietariffen på 4,1 millioner kroner. Spesielt for regnskapsåret 2014 er endringene i folketrygdens uførepensjon. Endringene medfører en frigjort premiereserve på 5,4 millioner kroner som skal føres over risikoresultatet. Overgangen fra NAV delingstall til delingstall i hht. Finans Norges bransjestandard for estimering av fremtidige pensjonsytelser har medført en frigitt premiereserve på 15,6 millioner kroner. Dette skal også rent teknisk føres som en del av risikoresultatet. Risikoresultatet er da på til sammen 25,1 millioner kroner før resultatdisponering. Fra dette resultatet er det trukket 8 millioner kroner som er tilført risikoutjevningssfond. Det bokførte risikoresultatet på 17,1 millioner kroner er i sin helhet tilført premiefond.

Administrasjonspremie fratrukket faktiske driftskostnader, utgjør 0,9 millioner kroner. Premien til økt administrasjonsreserve har vært for lav med om lag 1,6 millioner kroner, slik at det samlede administrasjonsresultatet blir på -0,7 millioner kroner. Underskuddet er dekket inn av egenkapitalen.

Til sammen gir resultatelementene risikoresultat, rentegarantipremie og administrasjonsresultat, samt avsetning til ny premietariff K2013 og avsetning til risikoutjevningssfond, et overskudd i teknisk regnskap på 1,7 millioner kroner.

Overskuddet i ikke-teknisk regnskap på 9,0 millioner kroner tilordnes egenkapitalen. Det gir et samlet overskudd for kassen på 10,7 millioner kroner. Dette overskuddet er tilført egenkapitalen i sin helhet.

Kostnadene ved lønns- og pensjonsregulering dekkes med engangspremie når lønnsoppjøret og G-reguleringen er avtalt. Medlemsbestanden er blitt oppdatert.

Kapitaldekning

Pr. 31.12.14 er bokført egenkapital på 132,3 millioner kroner, herav innskutt egenkapital på 44,2 millioner kroner, og risikoutjevningssfond på 8,0 millioner kroner.

I tillegg klassifiseres annen kortsiktig gjeld som egenkapital.

Pr. 31.12.14 er risikovektet balanse på 920,5 millioner kroner. Kapitaldekningsgraden utgjør 14,1 %. Kravet til ansvarlig kapital er 8 % av risikovektet balanse. HKP har dermed en solid kapitaldekning. I tillegg inngår kursreguleringsfondet på 188,0 millioner kroner, samt tilleggsavsetningene på 11,8 millioner kroner, i pensjonskassens bufferkapital.

Internkontroll

Internkontrollen bygger på en løpende vurdering av hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til pensjonskassens virksomhet med utgangspunkt i definerte mål og strategier. Intern kontroll i saksbehandlingen har stått i fokus også i 2014. Kassen vedlikeholder egne medlemsdata og saksbehandlingen gjennomføres av egne ansatte. Saksbehandlingen kvalitetssikres av eksternt konsulent.

Rettvisende bilde

Årsberetning og årsregnskap for Halden kommunale pensjonskasse tilfredsstiller kravene i regnskapslovens § 3-2a om overordnede krav til kvalitativ informasjon i årsregnskapet. Årsregnskapet gir et rettvisende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Framtidsutsikter

2014 var nok et godt år for hele bransjen når det gjelder kapitalforvaltningen. HKP hadde et godt resultat, og resultatene over tid er meget konkurransedyktig sammenlignet med andre kasser og livselskaper. Premieinntekten både på risiko og administrasjon er god. HKP hadde overskudd på risikoresultatet. Administrasjonsresultatet ble likevel negativt, selv om administrasjonspremien var tilstrekkelig til å dekke administrasjonskostnadene i kassen. Årsaken til det er for lavt anslag for premien til administrasjonsreserven. Dette premieelementet blir styrket i 2015.

Det forsikringstekniske oppgjøret viser at pensjonskassen har en meget sunn økonomi. Overgangen til K2013 tariff er fullt finansiert når det gjelder den delen av oppreserveringen som kan tas over resultatet i kollektivporteføljen (inntil 80 %). Når det gjelder den delen av oppreserveringen som må tas over egenkapitalen (minimum 20 %) har pensjonskassen fått godkjent en oppreserveringsplan på 7 år. Premiereserven ble likevel tilført hele 8,0 millioner kroner fra egenkapitalen i 2014. Den gjenstående avsetningen er planlagt dekket i regnskapet i 2015 og 2016. Dette er en vesentlig hurtigere oppreservering enn den Finanstilsynet har godkjent.

Det er overskudd i pensjonskassen samlet sett, og både forsikringsvirksomheten og kapitalforvaltningen går med overskudd. En solid økonomi gir et godt fundament for den videre driften, og pensjonskassens styre vil i 2015 ha fokus på å sikre overskudd på risiko- og administrasjonsresultat, for å beskytte egenkapitalen i kassen. Kundemidlene i Halden kommunale pensjonskasse har vokst betydelig de senere år, og styret følger jevnlig med på at veksten i egenkapitalen skjer i samme takt. I 2014 ble egenkapitalen øket med netto 16,6 millioner kroner. Vekst i egenkapital bidrar til å sikre tilstrekkelig bufferkapital til å gjennomføre en trygg og verdiskapende kapitalforvaltningsstrategi.

Styret ser likevel behov for å øke avsetningene til tilleggsavsetninger i årene som kommer. Analyser av sammenlignbare kommunale pensjonskasser viser at egenkapitalen i HKP er god i sammenligning, men at avsetningene til tilleggsavsetninger er større i andre ordninger. Dette oppveies fullt ut av HKPs store kursreguleringsfond, men styret vil likevel prioritere styrking av tilleggsavsetningene i tiden som kommer. Disse avsetningene kan benyttes til å dekke sviktende avkastning under garantert rente for kollektivporteføljen som helhet, ikke bare innenfor aktivaklassen aksjer. Avsetningene kan sikke benyttes til å dekke negativ avkastning.

Pensjonskassens styre har i flere år hatt fokus på utviklingen i antall uføre. Selv om styret har fulgt opp uføretariffen og styrket den i flere omganger, har det vært utfordrende å få stabilt gode resultater på risiko. Styret forventer at innføring av nytt dødelighetsgrunnlag K2013 vil trygge et godt risikoresultat i pensjonskassen framover.

Pensjonskassen skal drives slik at det er tilstrekkelig avkastning til å dekke forpliktelsene og at kassen er konkurransedyktig i forhold til andre aktører i markedet. For å sikre best mulig avkastning arbeider styret kontinuerlig med kapitalforvaltningen. I dette arbeidet har styret knyttet til seg Grieg Investor AS som rådgivere. Kapitalforvaltningen vil alltid være en prioritert oppgave for styret.

Det er stabiliserende for porteføljenes avkastning at pensjonskassen har en stor andel av avsetningene plassert i anleggsobligasjoner og eiendom. Om lag 50 % av kassens kapital er plassert i disse aktivaklassene. Det gjør kassen mindre sårbar for endringer i aksje- og rentemarkedene. Halden kommunale pensjonskasse er sikret et godt fundament for fremtidig drift. Styret slår imidlertid fast at midlene i kassen vokser hurtigere enn midlene i disse aktivaklassene, slik at andelen over tid reduseres. Gitt dagens lave rentenivå har pensjonskassen valgt å avvente allokering av ytterligere midler til obligasjoner som holdes til forfall. De lave rentene er en bekymring i forvaltningen av pensjonsmidlene. Når det gjelder eiendom, vil styret arbeide for å øke allokeringen i denne aktivaklassen, enten ved å kjøpe eiendomsaksjer, investeringen i aksjer i Helsehuset i Fredrikstad har gitt god avkastning, eller sammen med andre pensjonskasser kjøpe ubelånte eiendommer med langsiktige leieavtaler.

Kvalitetssikring gjennom hyppigere eksterne revisjoner av enkeltsaker, samt service til medlemmer, vil stå i fokus for HKP i 2015. Dette for å støtte opp om det langsiktige fokuset på intern kontroll i pensjonskassen.

RESULTATREGNSKAP	Note	31.12.2014	31.12.2013
TEKNISK REGNSKAP		(tall i 1000)	(tall i 1000)
1. Premieinntekter	6		
1.1 Forfalte premier, brutto		-128 030	-105 216
1.1.1 Uavløpt premie		0	0
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		125	134
1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser		0	0
Sum premieinntekter for egen regning		-127 905	-105 082
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	7	-30 915	-35 183
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	5,7	-11 118	-10 719
2.4 Verdiendringer på investeringer	5,11,12	-37 470	-75 701
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	14	-27 707	1 090
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		-107 210	-120 514
5. Pensjoner	8		
5.1 Utbetalte pensjoner mv.			
5.1.1 Brutto		55 240	52 679
5.3 Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser		0	0
Sum pensjoner mv		55 240	52 679
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1.1 Til (fra) premiereserve, brutto	26	81 653	82 466
6.3 Endring i kursreguleringsfond		36 154	73 609
6.4. Endring i premiefond		87	85
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpl.		117 893	156 159
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet		35 560	13 656
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		17 147	0
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		52 706	13 656
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	3, 4, 7, 9, 10		
9.1 Forvaltningskostnader		800	1 257
9.4 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		6 722	7 100
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		7 522	8 357
11. Resultat av teknisk regnskap		-1 752	5 256
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	7		
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		-1 488	-1 465
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		-5 071	-6 485
12.4 Verdiendringer på investeringer		-2 449	53
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		2	0
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		-9 006	-7 897
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	7		
14.1 Forvaltningskostnader		0	0
14.2 Andre kostnader		39	2
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		39	2
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		-8 967	-7 895
16. Resultat før skattekostnad		-10 719	-2 639
17. Skattekostnader	29	0	0
18. Resultat før andre resultatkomponenter		-10 719	-2 639
20. TOTALRESULTAT (Overskudd)		-10 719	-2 639
Overført fra egenkapital (K 2013)		-8 000	0
Overført fond for urealiserte gevinster		0	-4
Endringer i risikoutjevningfond		8 000	0
Overført annen opptjent egenkapital		-10 719	2 639
Sum overføringer		-10 719	2 635

BALANSE	Note	31.12.2014	31.12.2013
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		(tall i 1000)	(tall i 1000)
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investerings eiendommer	5	74 900	72 300
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall			
2.3.2 Utlån og fordringer	16		
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11	52 755	23 482
Sum investeringer		127 655	95 782
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank	17	7 735	28 579
Sum andre eiendeler		7 735	28 579
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		135 390	124 361
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
6.1.1 Investerings eiendommer	5	163 600	156 800
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	13	593 572	574 259
6.3.2 Utlån og fordringer	15	37 023	34 283
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	12	443 196	356 920
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11	283 169	239 404
6.4.3 Utlån og fordringer	16	23 763	25 536
6.4.5 Andre finansielle eiendeler	17	43 338	29 859
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 587 661	1 417 061
Sum eiendeler i kundeporteføljene		1 587 661	1 417 061
SUM EIENDELER		1 723 051	1 541 422
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
10. Innskutt egenkapital	25	-44 215	-44 215
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond		-8 000	0
11.2. Annen opptjent egenkapital	25	-80 105	-77 386
Sum opptjent egenkapital		-88 105	-77 386
Sum Egenkapital		-132 320	-121 601
13. Forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser	19,28		
13.1 Premiereserve		-1 368 708	-1 252 486
13.2 Tilleggsavsetninger		-11 791	-10 800
13.3 Kursreguleringsfond		-186 456	-150 302
13.5 Premiefond		-20 706	-3 473
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser		-1 587 661	-1 417 061
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater			
16.2 Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp			
16.3 Andre forpliktelser	18	-3 070	-2 760
Sum forpliktelser		-3 070	-2 760
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		-1 723 051	-1 541 422

Årsberetning 2014 – Halden kommunale pensjonskasse

Årsberetningen og regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift av egen lokal pensjonskasse. I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Selskapet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling. Pensjonskassens styre og administrasjon vil også i tiden fremover gjennom sitt arbeid tilstrebe å videreutvikle og drive pensjonskassen til beste for medlemmer, pensjonister og medlemsforetakene.

Halden, den 20. mars 2015

Styreleder

Nestleder

Styremedlem

Styremedlem

Styremedlem

Adm.leder

Note 1: Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for pensjonskassen er avlagt i overensstemmelse med kravene i Lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomheter m.v. av 10.06.2005 (forsikringsvirksomhetsloven), Forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonsforetak og tilpasning til internasjonale EU-godkjente regnskapsprinsipper (IFRS/IAS).

Note 2: Vurderingsprinsipper

Styret har vedtatt å benytte muligheten som er gitt gjennom Forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonsforetak §3-3 og IAS 39 og IFRS 13 til å vurdere de finansielle eiendelene til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi opsjonen der ikke andre vurderingsprinsipper er spesielt nevnt (for eks. amortisert kost). Dette innebærer at virkelig verdi justeringer på finansielle eiendeler skal føres over resultatet før andre resultatkomponenter.

Finansielle anleggsmidler

Finansielle instrumenter som holdes til forfall

Obligasjoner som pensjonskassen har til hensikt og evne til å holde til forfall og som måles til amortisert kost over resultatet ved bruk av effektiv rente metode. Obligasjonene er samlet i en Hold-Til-Forfall-portefølje; HTF-porteføljen.

Pensjonskassen vurderer løpende kredittrisikoen i porteføljen. Evt. nedskrivning gjennomføres hvis det oppstår verdifall som følge av kredittrisiko.

Investerings eiendom

Pensjonskassens egen bruk av eiendommene utgjør mindre enn 10%, og pensjonskassen vurderes derfor ikke å komme under bestemmelsene om eierbenyttet eiendom. Investerings eiendommene vurderes i hht IAS 40 til virkelig verdi (se egen spesifisering i note 5).

Pantelån

Utlån måles til nedbetalt verdi over resultatet. Utlånsporteføljen er vurdert i henhold til regler fastsatt av Finansdepartementet, og er etter utlånsforskriften av 21.12.2004 funnet og ikke være tapsutsatte.

Finansielle omløpsmidler

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og obligasjoner (utover HTF-porteføljen) samt andeler i fond vurderes til virkelig verdi over resultatet i henhold til IAS 39 og IFRS 13. Aksjer og obligasjoner er tilordnet etter anskaffelseskost etter FIFO-metoden. (FIFO-metoden er en forkortelse for «first in, first out» og forutsetter at de eiendelene som ble innkjøpt først, også skal selges først).

Renteinntekter

Renteinntekter inntektsføres når de er påløpt.

Fordringer

Premiefordringer og andre fordringer er balanseført til pålydende. Fordringene er vurdert til ikke å være tapsutsatte.

Likviditet-, rente- og valutarisiko

Pensjonskassen har tilnærmet ingen likviditetsrisiko i kort og mellomlangt tidsperspektiv da løpende innbetalinger overstiger løpende utbetalinger.

Renterisiko er beskrevet i underliggende noter.

Valutarisikoen er sikret i obligasjonsporteføljen. Plasseringer i aksjefond er notert i norske kroner. Noen av de underliggende aksjene i fond med globale mandater, er notert i utenlandsk valuta. Disse posisjonene er i hovedsak ikke sikret til NOK, med unntak av fondene KLP Aksjeglobal Indeks II og III.

Avsetninger til forsikringsforpliktelser

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar. Pliktig avsetning til premiereserve er fastsatt i samsvar med styrevedtak. Overskudd på avkastningsresultat og positivt risikoresultat blir overført premiereserven på grunn av oppreservering til K 2013, samt tilleggsavsetninger etter styrets beslutning.

Risikoutjevningfond

Sikkerhetsfondet var tidligere en lovbestemt avsetning for å møte upåregnelige tap ved pensjonskassens forsikringsvirksomhet. I forbindelse med overgang til ny forsikringlov opphører ordningen med sikkerhetsfond. Avsetningene til sikkerhetsfond inngår fra 2008 i risikoutjevningfondet (RUF). RUF benyttes i forbindelse med overskudd/ underskudd på risikoresultatet. Fondet beregnes av pensjonskassens aktuar.

Reassurans

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassurans. Reassurandørens kapasitet er 9 mill kr og pensjonskassens egenregning er 1 mill kr. Reassurandør er Lloyds, med Security Rating «A+».

Note 3: Pensjon egne ansatte

Årets pensjonskostnad utgjør 430 103,- kroner inkludert arbeidsgiveravgift. Pensjonskassen har innført NRS 6 for egne ansatte. Det var i 2014 tre ansatte i pensjonskassen.

Note 4: Revisjon

Utgifter til revisjon er 400 625,- inkludert mva. Av dette utgjør revisjon inkludert årsregnskap og ligningspapirer 255 625, regnskapsmessig bistand og deltakelse i styremøter 141 250.

Note 5: Investerings eiendom

Eiendommene er verdifurdert av takstmann pr. desember 2014, og balanseført til virkelig verdi jfr. IAS 40. Verdssettelsene er basert på en forrentningsverdi av eiendommene gjennomført av uavhengig takstmann.

Leieinntektene er på 16 534 168,- kroner i 2014. Kostnader vedrørende eiendommene utgjør 341 899,- kroner i 2014, slik at netto leieinntekter utgjør 16 192 269,-.

Leieinntektene er indeksregulert i 2014, gjeldende fra og med 01.01.14.

Porteføljen består av følgende eiendommer:

Eiendom	Anskaffet	Anskaffelses-verdi	Historisk balanseført merverdi	Balanseført verdi før merverdi	Mer- mindre-verdi 2014	Balanseført verdi 31/12	Leieinntekter 2014	Portefølje
St.Joseph	des.01	7 200 000	1 700 000	9 000 000	0	9 000 000	772 063	Kollektiv
Rådhuset	mar.03	48 352 144	22 447 856	78 800 000	5 600 000	84 400 000	5 515 406	Kollektiv
Fayegården	mar.03	7 100 000	6 200 000	16 300 000	0	16 300 000	1 092 167	Kollektiv
Øbergvn.	mar.03	5 700 000	7 900 000	16 100 000	400 000	16 500 000	1 478 948	Kollektiv
Svenskegt. 5/ Jac.Blochsgt4	des.05	12 814 048	1 885 952	16 700 000	0	16 700 000	1 177 342	Kollektiv
Tollboden	jul.10	4 300 000	1 347 307	5 400 000	100 000	5 500 000	329 808	Kollektiv
Bergheim	des.10	10 251 000	0	14 500 000	700 000	15 200 000	1 094 384	Kollektiv
Brannstasjonen	mar.03	7 647 856	4 852 144	13 700 000	800 000	14 500 000	973 765	Selskap
Tordenskjoldsgt. 8	des.05	9 739 048	2 460 952	14 200 000	500 000	14 700 000	1 017 663	Selskap
Tordenskjoldsgt. 4	jun.08	11 648 400	14 551 600	30 200 000	800 000	31 000 000	2 085 487	Selskap
Gamle rådhus	mar.03		12 800 000	14 200 000	500 000	14 700 000	997 136	Selskap
		124 752 496	76 145 811	229 100 000	9 400 000	238 500 000	16 534 168	

Alle bygninger er 100% utleid til Halden kommune. Leieavtalen er uoppsigelig for leietaker. Verdssettelsene er basert på en forrentningsverdi av eiendommene gjennomført av uavhengig takstmann.

Note 6: Premieinntekter

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

Premien i pensjonskassen beregnes som en hendelsesbasert premie ved utgangen av hvert kvartal. Arbeidstakers andel er 2 %.

	2014	2013
Arbeidsgiverpremie	115 985 666	93 239 237
Medlemspremie	12 043 855	11 976 634
Sum forfalte premier	128 029 521	105 215 871
Herav dekket fra premiefond	0	0
Sum innbetalte premier	128 029 521	105 215 871

Reguleringspremie 2014 utgjør 45 832 344 kroner.

Note 7: Inntekter fra og kostnader ved finansielle eiendeler

	2014		2013	
	Kollektiv	Selskap	Kollektiv	Selskap
Renter utlån	1 340		1 027	0
Renter bank	493	90	1 096	1 011
Renter obligasjoner og sertifikater	1 765	1 365	5 618	454
Renter obligasjoner holdt til forfall	27 317	0	27 441	0
Sum renteinntekter	30 915	1 455	35 183	1 465
Inntekter fra investeringseiendom	11 460	5 085	11 236	4 985
Kostnader investeringseiendom	-342	-14	-516	0
Sum netto inntekter fra investeringseiendom	11 118	5 071	10 720	4 986
Realisert kursgevinst og -tap aksjer	26 663	0	0	0
Realisert kursgevinst og -tap obligasjoner	1 044	0	-1 090	0
Sum realisert kursgevinst og -tap	27 707	0	-1 090	0
Urealisert kursgevinst og -tap aksjer	25 846	0	63 548	0
Urealisert kursgevinst og -tap obligasjoner	10 307	-151	10 060	-53
Verdiendringer eiendom	1 317	2 600	2 092	1 500
Sum verdiendringer	37 470	2 449	75 701	1 447
Forvaltningsgebyrer	800	39	1 257	2

Note 7 er oppgitt i 1000-kroner.

Note 8: Pensjoner

Utbetalte pensjoner	2014	2013
Alderspensjon	30 384 106	26 523 877
Uførepensjon	14 824 992	14 875 974
Ektefellepensjon	4 823 148	4 788 814
Barnpensjon	190 148	183 340
AFP	7 168 196	7 161 445
Sum pensjoner	57 390 590	53 533 450
Utbetalte refusjoner ihht overføringsavtalen	3 913 992	4 013 663
Mottatte refusjoner ihht overføringsavtalen	6 064 152	4 868 548
Netto utbetalte pensjoner	55 240 430	52 678 565

Note 9: Ytelser til ledende ansatte og styret

Styrehonorar utgjorde 389 400,- kroner.
Godtgørelse til daglig leder utgjorde:

Fast lønn	825 000
Pensjon	169 439
Andre naturalytelser	6 000
Sum	1 000 439

Note 10: Administrasjonskostnader

Andre driftsutgifter	2014	2013
Lønnskostnader	3 119 262	3 551 298
Andre driftsutgifter	2 664 063	2 361 835
Forvaltningsomkostninger	800 177	1 257 366
Forsikringsrelaterte kostnader	938 440	1 186 611
	7 521 942	8 357 109

Note 11: Obligasjoner og sertifikater, inkl urealisert gevinst og tap

Pengemarkedsfond	Antall	Kostpris	Kursverdi	Urealisert	Balanseført verdi
Nordea Likviditet 20	48 890,477	48 933 226	48 882 900	-50 326	48 882 900
Nordea Likviditet PLUSS (selskap)	23 775,359	23 875 231	23 775 224	-100 007	23 775 224
Nordea Likviditet Pensjon	53 259,066	53 975 582	54 026 979	51 397	54 026 979
Pluss Likviditet (selskap)	28 186,906	28 779 536	28 679 332	-100 204	28 679 332
Sum		155 563 575	155 364 435	-199 140	155 364 435

Obligasjonsfond	Antall	Kostpris	Kursverdi	Urealisert	Balanseført verdi
Alfred Berg Høyrente	440 350,565	43 474 036	39 692 539	-3 781 497	39 692 539
KLP Global Obligasjon I	35,006,02	34 627 224	39 145 607	4 518 383	39 145 607
Pareto høyrente	10 156,844	10 879 822	11 308 881	429 059	11 308 881
Danske Capital	19 400,000	21 020 457	22 213 621	1 193 164	22 213 621
Nordea European High Yield	259 044,764	30 491 834	67 369 901	36 878 067	67 369 901
Nordnet		91 872	77 155	-14 717	77 155
Sum		140 585 245	179 807 704	39 222 459	179 807 704

Andre finansielle eiendeler		Kostpris	Kursverdi	Urealisert	Balanseført verdi
Andeler i Fondspool		300 000	300 000	0	300 000
Valutaderivater Carnegie				451 791	451 791
Sum		300 000	300 000	451 791	751 791
Til sammen		296 448 820	335 472 139	39 475 110	335 923 930

Note 12: Aksjer og andeler i aksjefond, inkl urealisert gevinst og tap

Aksjefond	Antall	Kostpris	Kursverdi	Urealisert	Balanseført verdi
Carnegie Aksje Norge	1 840,629	6 940 394	19 228 386	12 287 992	19 228 386
Carnegie WorldWide	5 256,502	22 966 356	51 623 164	28 656 808	51 623 164
Alfred Berg GAMBAK	1 677,497	13 284 206	30 868 830	17 584 624	30 868 830
Danske Fund Aksje Norge Inst II	26 918,000	23 000 000	51 128 797	28 128 797	51 128 797
KLP Aksjglobal Indeks II	10 283,926	9 056 243	18 624 494	9 568 251	18 624 494
KLP Aksjglobal Indeks III	12 830,107	14 005 110	23 086 494	9 081 384	23 086 494
KLP Aksjglobal Indeks IV	16 274,325	26 647 310	26 584 857	-62 453	26 584 857
KLP Lavbeta I	9 599,261	11 000 000	13 023 178	2 023 178	13 023 178
KLP Aksjenorge Indeks	6 267,278	10 026 107	11 184 709	1 158 602	11 184 709
KLP Aksjenorge Indeks II	12 034,602	20 000 000	18 636 421	-1 363 579	18 636 421
Nordea Stabile Aksjer Global	22 770,279	23 000 000	44 363 953	21 363 953	44 363 953
Nordea 1 - Stable Emerging Markets Equity	30 247,380	14 000 000	14 975 781	975 781	14 975 781
Skagen Kon Tiki	21 831,850	10 954 511	15 134 973	4 180 462	15 134 973
Alfred Berg Parvest Equity	6 800,621	10 000 000	11 430 163	1 430 163	11 430 163
Pareto Global C	16 967,383	20 000 000	27 475 736	7 475 736	27 475 736
CPH Capital Global Equities	12 161,006	19 512 658	21 030 210	1 517 552	21 030 210
Arctic Norwegian Equities Class D	10 726,263	15 064 500	15 067 288	2 788	15 067 288
Nordnet	3 461,633	4 908 128	5 229 554	321 426	5 229 554
Helsehuset Fr.stad	14,000	22 050 000	24 498 810	2 448 810	24 498 810
Sum		296 415 523	443 195 798	146 780 275	443 195 798

Alle er børsnoterte verdipapirer. Risikoen i aksjeplasseringene gjenspeiles i referanseindeksene som er satt opp; Oslo Børs Fondsindeks og MSCI World NTR i NOK. Aksjefond velges ut fra vurderinger om indeksforvaltning eller aktiv forvaltning. Aktiv forvaltede fond må ha vist dokumentert meravkastning. Indeksfond forventes å ha en tracking error på ca 0 %. Aktiv forvaltede fond deles inn i to grupper; tracking error ca 5 %, hhv ca 10%. Det er lavere vektning i fondene jo høyere tracking error. Det er foretatt valutasikring i de globale aksjefondene i KLP for 2014. *Note 11 og 12 er oppgitt i 1000-kroner.*

Note 13: Obligasjoner som holdes til forfall - anleggsmidler

	2014	2013
Bokført verdi pr 01.01.	574 258 976	546 675 002
Verdiendring	23 039	380 615
Tilgang/Avgang	31 104 381	27 203 359
Bokført verdi etter periodisering pr 31.12.	605 386 396	574 258 976

100 % av balanseverdien av ovenstående beholdning av obligasjoner som holdes til forfall, er børsnoterte papirer og samtlige løper i norske kroner. Avkastningen på HTF-porteføljen var i 2014 4,64 %.

Note 14: Realisert tap/gevinst verdipapirer

	2014		2013	
	Tap	Gevinst	Tap	Gevinst
Gevinst/ tap ved salg av verdipapirer				
Salg av obligasjoner	-222 000	4 042 160	-2 143 969	5 694 381
Valutasikring obligasjoner	-4 750 353	1 974 347	-5 622 720	982 610
Salg av aksjer	0	26 662 647	0	0
	-4 972 353	32 679 154	-7 766 689	6 676 991

Note 15: Utlånsporteføljen

HKP yter lån til medlemmer mot førsteprioritets pant i fast eiendom. Lånene kan ikke overstige 80 % av markedsverdi av pantet. Ved årsskiftet var renten 3,50 % innenfor 60 % av markedsverdi og 3,85 % for den andelen av lånet som ligger mellom 60 % og 80 % av markedsverdi. Utlån til medlemmer pr 31.12.14 er på 37 022 982,- kroner.

I de siste årene har pensjonskassen ikke hatt tap på utlånsvirksomheten.

Note 16: Fordringer

Beløpet vedrører hovedsakelig pensjonspremie, i hovedsak Halden kommune, innbetalt til pensjonskassen i januar 2015.

	Beløp	Portefølje
Ubetalt premie per 31.12	23 066 652	Kunde
Annet	695 979	Kunde
Sum	23 762 631	

Note 17: Andre finansielle eiendeler inkl bankinnskudd

	2014	2013
Nordea	1 878 297	52 105
Berg Sparebank	0	54 083 887
DNB	49 194 940	4 301 662
	51 073 237	58 437 653

Selskapsporteføljens andel av bankinnskudd er 7 735 204 kroner.

Note 18: Kortsiktig gjeld/Annen gjeld

Kortsiktig gjeld består av avsatte periodiserte kostnader, pensjonsinnskudd, feriepenger, arbeidsgiveravgift, fagforeningskontingent og skattetrekk.

Note 19: Spesifikasjon av avsetninger på balansen

	2014	2013	2014	2013	Endring
	Antall forsikrede		Reserve opptjente ytelser (beregnet etter individuell pensjonsalder)		
Aktive	2 092	2 156	492 535 363	460 204 077	32 331 286
Oppsatte rettigheter	2 267	1 992	130 343 058	112 202 133	18 140 925
Oppsatte/aktive i alt	4 359	4 148	622 878 421	572 406 210	50 472 211
Alderspensjon	778	662	405 728 802	320 094 725	85 634 077
Ektefellepensjon	135	128	48 506 201	44 335 185	4 171 016
Barnepensjon	8	8	7 848 426	7 441 889	406 537
Uførepensjon	364	336	242 804 575	221 141 498	21 663 077
Aktuelle i alt	1 285	1 134	704 888 004	593 013 297	111 874 707
TOTALT	5 644	5 282	1 327 766 425	1 165 419 507	162 346 918
Netto Premiereserve			1 327 766 425	1 165 419 507	162 346 918
Netto premiereserve			1 327 766 425	1 165 419 507	162 346 918
IBNR/RBNS			14 241 753	19 642 969	-5 401 216
Adminstrasjonsreserve			33 409 242	28 208 617	5 200 625
Premiereserve inklusive IBNR/RBNS og adm.reserve			1 375 417 420	1 213 271 094	162 146 327
Forhåndsreservering K2013				39 215 385	-39 215 385
Manglende avsetning			-6 709 037		-6 709 037
Balanseført premiereserve			1 368 708 383	1 252 486 479	122 930 942

Premiefond	2014	2013
Premiefond 31.12.	20 706 256	3 473 026
Tilleggsavsetninger	11 790 765	10 800 000
Årlig innbetalt premie	128 029 520	105 215 870
Premiefondet i % av årlig premie	16,17 %	3,50 %

Premiefondets anvendelse siste 5 år	Dekning av premie
2014	0
2013	0
2012	0
2011	27 142 280
2010	42 842 622

Oppsatte rettigheter inkluderer reserve også for de med opptjeningstid mindre enn 3 år, men ikke løpende alderspensjoner. Alderspensjon inneholder også alderspensjon og eventuelle deknings for personer som i datagrunnlaget hadde status som AFP-pensjonister. AFP-pensjon er ikke tatt med. Løpende oppsatte rettigheter er tatt med.

Ektefellepensjon, barnepensjon og uførepensjon inneholder også løpende bestand med oppsatte rettigheter.

Det er kostnadsført renter til premiefondet med 84 708,- kroner.

Endring i forsikringsfondet	
Endring i premiereserve før IBNR og administrasjon	162 346 918
Forhåndsreservering K2013	-45 924 423
Endring i IBNR avsetninger	-5 401 216
Endring i administrasjonsavsetninger	5 200 625
Sum endring i premiereserve	116 221 904
Premiefond anvendt til dekning av premie	0
Renter til premiefondet	86 826
Overskudd på avkastningsresultat – overført premiefond	0
Risikoresultat tilordnet forsikringskontrakter – overført premiefond	17 146 687
Sum endring i premiefond	17 233 513
Til tilleggsavsetninger	990 765
Endring i risikoutjevningfond	8 000 000
Sum alle endringer	142 446 182

Note 20: Forfalte premier brutto

	2014	2013
Normalpremie	54 857 606	53 872 997
Til/fra administrasjonsreserve	3 590 582	2 732 354
Administrasjonskostnad	8 466 982	8 394 000
Premie for ikke forsikringsbare hendelser	12 864 671	7 893 852
Reguleringspremie	45 832 344	29 870 667
Avkastningsgaranti	2 417 335	2 452 000
Til sammen	128 029 520	105 215 870
Herav medlemspremie (2 %)	12 043 855	11 976 634
Avgitt gjenforsikringspremie	-125 000	-134 000
Sum premieinntekter for egen regning	127 904 520	105 081 870

Note 21: Forutsetninger for forsikringsforpliktelsene

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag «K2013». Grunnlagsrente er 3 % for all opptjening før 1.1.2012, og 2,5 % for opptjening etter 1.1.2012. Fra og med 1.1.2015 vil all opptjening være på 2,0 %.

Note 22: Tilstrekkelighetstest

I forbindelse med overgang til K2013 hadde HKP pr 31.12.2013 et avsetningsbehov på 49,3 millioner kroner. Ved hjelp av god finansavkastning og positivt risikoresultat har HKP oppreservert til K2013 dødelighetsgrunnlag med unntak av den del av oppreserveringen som skal komme fra egenkapital. Her har pensjonskassen blitt enig om en opptrappingsplan på 7 år, regnet fra 1.1.2014. Gjenstående underdekning er dermed på 6,7 millioner kroner.

Note 23: Solvensmarginkrav

Egenkapital, eks. risikoutjevningfond	124 320
Anvarlig lånekapital	-
50% av TA og RUF	9 896
Solvensmarginkapital	134 216

4% av premiereserve, TA og premiefond (og forhåndsreservering K2013)	47 168
0,3% av Dødsrisikosum	1 203
18 % av ett års risikokostnad for uførhet og premiefritak	3 961
Solvensmarginkrav	52 332

Solvensmargin 256,47 %

Note 24: Spesifikasjon av premiefond

Halden Kommune	H. Kirkelig Fellesråd	Halden Kom. PK	Halden Frivill. Sent.	Sum
20 334 199	288 796	65 614	17 646	20 706 256

Note 25: Egenkapital

Egenkapital	Innskutt EK	Fond for urealiserte gevinster	Risikoutjevningfond	Opptjent EK	Sum EK
EK 01.01.14	44 215 188			77 385 506	121 600 694
Risikoutjevningfond				8 000 000	8 000 000
Resultat av ikke-teknisk regnskap				8 967 127	8 967 127
Administrasjonsresultat				-665 002	-665 002
Rentegarantipremie og forjennesteement				2 417 335	2 417 335
Risikoresultat				0	0
Oppreservering K 2013		0		-8 000 000	-8 000 000
Egenkapital 31.12.14	44 215 188	0	0	88 104 967	132 320 155

Note 26: Endringer i forsikringsforpliktelser

	Premiereserve	Tilleggsavsetning	Premiefond	Kursreguleringsfond	Totalt
Saldo 01.01.	1 252 486 479	10 800 000	3 473 026	150 302 092	1 417 061 597
Premier	127 904 521				127 904 521
Pensjonsutbetalinger	-55 240 430				-55 240 430
Garantert rente	35 409 830		86 826		35 496 656
Rentegaranti	-2 417 335				-2 417 335
Risikoresultat	-25 165 848				-25 165 848
Endret Erstatningsavsetninger	0				0
Endret Forhåndsreservering K2013	42 588 106				42 588 106
Administrasjonspremie	-6 856 939				-6 856 939
Overføringer		990 765	17 146 404	36 153 503	54 290 672
Saldo 31.12.	1 368 708 384	11 790 765	20 706 256	186 455 595	1 587 661 000

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag «K2013». Grunnlagsrente er 2,8 % pr 31.12.2014.

Note 27: Medlemsbestand pr 31.12.14

	Halden kommune	Halden kom. PK	H. Kirkelig Fellesråd	Halden Frivill. Sent.	Sum
Antall aktive medl (ekskl uføre)	2 064	3	24	1	2 092
Fratrådte	2 251	0	16	0	2 267
Antall pensjonister	1 277	0	8	0	1 285
herav uførepensjonister	361	0	3	0	364
herav alderspensjonister	749	0	5	0	754
herav AFPere	24	0	0	0	24
herav ektefellepensjonister	135	0	0	0	135
herav barnepensjonister	8	0	0	0	8
Sum	5 591	3	48	1	5 644

Note 28: Forsikringstekniske avsetninger pr 31.12.14

	Sum
Premiereserve	1 354 466 630
Kursreguleringsfond	186 455 595
Tilleggsavsetninger	11 790 765
Premiefond	20 706 539
Erstatningsreserve	14 241 753
Sum	1 587 661 282

Note 29: Skatt

Skatter kostnadsføres når de påløper, det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige inntekt) og endring i netto utsatt skatt, samt formueskatt. Skattekostnaden fordeles på ordinært resultat og resultat av ekstraordinære poster i henhold til skattegrunnlaget.

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2014
Betalbar skatt	15 610
For mye avsatt tidligere år	0
Endring utsatt skatt	0
Årets totale skattekostnad	15 610

Avstemming skattekostnad og skatt beregnet med nominell skattesats:	
Årets totale skattekostnad	15 610
Skatt beregnet med nominell skattesats (27%)	2 894 254
Avvik	-2 878 644
Avviket forklares med:	
Skatt på permanente forskjeller	2 649 082
Ikke utlignede endring i midlertidige forskjeller	229 562
For my avsatt skatt tidligere år	0
Sum forklaring	2 878 644

Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:	
Ordinært resultat før skattekostnad	10 719 460
Permanente forskjeller	-9 869 228
Verdiendring aksjer og obligasjoner	-36 002 370
Endring midlertidige forskjeller	-8 997 929
Sum årets skattepliktige overskudd	-44 150 067
Kostnadsført betalbar skatt	0

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skattefordel

Positive - og negative forskjeller mellom finansregnskap og skatteregnskap danner grunnlag for beregningen av utsatt skatt eller utsatt skattefordel i balansen.

Forskjeller som ikke kan utlignes:	2014	2013
Bygninger og gevinst og tapskonto	85 885 226	76 887 297
Verdipapirer knyttet til eiendeler i kundeporteføljen	186 455 595	150 302 092
Verdipapirer eksklusive aksjer i selskapsporteføljen	-200 211	-49 078
Underskudd til fremføring	-260 732 054	-216 581 985
Sum	11 408 556	10 558 326
Utsatt skatt	3 080 310	2 850 748
Utsatt skatt er ikke utlignet da realisasjon av verdiendring i kundeporteføljen vil bli tilført forsikringstekniske avsetninger. Skattemessig kostpris på bygningen er økt med tilsvarende andel av verdiregulering eiendom som er tilført premiereserve knyttet til kundeporteføljen.		
Formueskatt		
Skattepliktig bruttoformue	1 611 656 339	1 407 812 709
Skattepliktig gjeld	-1 601 249 484	-1 419 821 493
Grunnlag formueskatt	10 406 855	-12 008 784
0,15% formueskatt	15 610	0

Formueskatten er ikke resultatført.

Note 30: Kapitalavkastning

Kollektivporteføljen (kunde):		
Kapitalavkastning	Verdijustert	Bokført
2014	7,78 %	5,81 %
2013	9,96 %	4,41 %
2012	10,31 %	7,07 %
2011	2,27 %	5,57 %
2010	8,34 %	6,15 %
2009	12,15 %	7,05 %
2008	3,39 %	4,33 %

Selskapsporteføljen:		
Kapitalavkastning	Verdijustert	
2014	6,90 %	
2013	6,64 %	
2012	7,90 %	
2011	15,92 %	

Note 31: Sensitivitetsanalyse:

Tabellen nedenfor viser effekten på premiereserven (i mill. kr) ved en reduksjon i dødelighet på 10 % og ved en økning i uførhet på 25% første år og deretter 15%.

Forutsetning	Endring	Økt premiereserve (mill. kroner)
Dødelighet	Reduksjon 10% i alle aldre	27,5
Uførhet	Økning 15 %	10,1

Note 32: Kapitaldekning

Risikovektet balanse	Dato:	31.12.14		
Kollektivportefølje	Markedsverdi	Porteføljeandel	Vektet verdi	Vekting
Norske aksjer	170 613 243	10,7	170 613 243	100
Utenlandske aksjer	272 582 556	17,2	272 582 556	100
Pengemarked	102 909 879	6,5	20 581 976	20
Norske obligasjoner	112 360 649	7,1	80 899 667	72
Internasjonale obligasjoner	67 898 846	4,3	55 677 054	82
Eiendom	163 600 000	10,3	163 600 000	100
Obligasjoner, hold til forfall	593 572 470	37,4	118 714 494	20
Pantelån	37 022 982	2,3	12 958 044	35
Bank	43 337 743	2,7	8 667 549	20
Fordringer	23 762 631	3,5	4 752 526	20
	1 587 660 999	100,0	909 047 108	

Kapitaldekning	Beregning	Kapitaldekning i %
Kapitaldekning, 8% av vektet verdi	72 723 769	8,0
Egenkapital	132 320 155	14,6
Ufordelt overskudd i selskapsporteføljen		0,0
Overdekning	59 596 386	6,6

Note 33: Risikostyring, bufferkapital og stresstest

Stresstest	Markedsverdi	Endringsparameter %	Durasjon	Verdiendring i %	Verditap
Norske aksjer	170 613 243	-30		-30	-51 183 973
Utenlandske aksjer	272 582 556	-20		-20	-54 516 511
Pengemarked	102 909 879	2	0,25	-0,5	-514 549
Norske obligasjoner	112 360 649	2	0,75	-1,5	-1 685 410
Internasjonale obligasjoner	67 898 846	2	5,00	-10	-6 789 885
Eiendom	163 600 000	-10		-10	-16 360 000
Obligasjoner, hold til forfall	593 572 470	0	3,00	0	0
Pantelån	37 022 982	2	0,50	-1	-370 230
Bank	43 337 743	2	0,12	-0,24	-104 011
Fordringer	23 762 631	2	0,25	-0,5	-118 813
	1 587 660 999				-131 643 381

Bufferkapital					
Egenkapital utover kapitaldekningskravet					59 596 386
Kursreguleringsfond					186 455 595
Tilleggsavsetninger					11 790 765
Sum bufferkapital					257 842 746
Overdekning					126 199 364

Note 34: Resultatanalyse

Administrasjonsresultat	-665 002
Premie for avkastningsgaranti	2 417 335
Netto finansinntekter i kollektiv porteføljen	71 056 365
- Pliktige rentekostnader	35 496 656
Renteresultat	35 559 709
Risikoresultat	25 146 687
Teknisk resultat	62 458 729

Total resultat før disponering	71 425 856
Risikoresultat overført til risikoutjevningssfond	-8 000 000
Overført til tilleggsavsetninger	-990 765
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene – overført premiefond	-17 146 687
Renteresultat – overført premiefond	0
Renteresultat overført til premiereserve	-34 568 944
Fra egenkapital til K2013	-8 000 000
Til selskapsporteføljen	2 719 460

Note 35: Kontantstrømsanalyse

Kontantstrømpoppstilling – Den indirekte modell		
	2014	2013
Kontantstrøm av operasjonelle tjenester		
Overskudd	10 719 460	2 639 488
Betalt skatt	-	-
Overført fra/til Premiefond og tilleggsavsetninger	18 223 995	84 708
Verdiendring verdipapirer	-36 153 503	-73 555 603
Gevinst/tap verdipapirer	-27 705 205	1 089 698
Netto økning/reduksjon investert i finansielle omløpsmidler	-95 454 930	-89 379 330
Endring i kursreguleringsfond	36 153 503	73 608 683
Verdiendring/gevinst/tap fast eiendom/tilgang	-3 916 762	-3 492 488
Forskjell kostnadsført pensjon og inn/utbetalinger	116 222 188	96 122 572
Endring andre tidsavgrensingsposter	2 083 313	29 839 325
Netto kontantstrøm operasjonelle aktiviteter (A)	20 172 059	36 957 053
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto Investeringer og salg i fast eiendom	-5 483 238	-2 407 512
Netto reduksjon/økning pantelån	-2 739 742	-7 207 188
Netto reduksjon/økning andre utlån	-	-
Netto investert i finansielle anleggsmidler	-19 313 495	-27 583 973
Netto investert finansielle omløpsmidler (B)	-27 536 475	-37 198 673
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Endring i innskutt egenkapital	-	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-	-
Netto endring i likvider gjennom året (A+B+C)	-7 364 416	-241 620
Likvidbeholdning 1.1.	58 437 653	58 679 273
Likvidbeholdning 31.12	51 073 237	58 437 653
Inkl. i posten likvidbeholdning er medtatt følgende poster fra balansen		
	31.12.14	31.12.13
Likvidbeholdning	51 073 237	58 437 653
Sum	51 073 237	58 437 653

Note 36: Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskostnader inkl. AGA	2015	2014
Nåverdi av årets opptjening	510 172	418 359
Rentekostnad	69 793	81 060
Brutto pensjonskostnad	579 965	499 419
Forventet avkastning	-45 345	-54 856
Administrasjonskostnad/rentegaranti	0	0
Netto pensjonskostnad inkl. adm.kostnader	534 620	444 563
AGA netto pensjonskostnad inkl. adm.kostnader	75 381	64 566
Resultatført actuarielt tap (gevinst)	54 261	13 349
Resultatført pensjonskostnad	664 262	522 478
Herav resultatført AGA av actuarielt tap (gevinst)		

Pensjonsforpliktelse	31.12.15	31.12.14
	Estimat	Beste estimat
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	3 614 459	2 525 916
Pensjonsmidler	1 590 887	1 466 922
Netto forpliktelse før arb.avgift	2 023 572	1 058 994
Arbeidsgiveravgift	285 324	149 318
Netto forpliktelse inkl. AGA	2 308 896	1 208 312
Ikke resultatført actuariell gevinst (tap) ekskl. AGA	-1 008 844	-376 183
Ikke resultatført actuariell gevinst (tap) AGA	-142 247	-53 042
Balanseført netto forpliktelse etter AGA - i balansepost 3.2/6.4.3	1 157 804	779 087

Avstemming	2015	2014
Balanseført netto forpliktelse UB i fjor	779 088	633 890
Resultatført pensjonskostnad inkl. AGA og adm.kostnader	588 881	457 912
AGA innbetalt premie/tilskudd	83 032	64 566
Innbetalt premie/tilskudd inkl. administrasjon og AGA	-293 197	-377 280
Balanseført netto forpliktelse UB i år	1 157 804	779 088

Medlemsstatus	01.01.15	01.01.14
Antall aktive	3	3
Antall oppsatte	0	0
Antall pensjoner	0	0
Gj.snitts pensjonsgrunnlag, aktive	663 000	658 813
Gjennomsnittsalder, aktive	44	44
Gjennomsnitts tjenestetid, aktive	6	6
Forventet gjenstående tjenestetid, aktive	21	21

Forutsetninger	31.12.15	31.12.14
Diskonteringsrente	2,30 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,75 %	3,75 %
G-regulering	2,50 %	3,50 %
Pensjonsregulering	1,75 %	2,75 %
Forventet avkastning	3,20 %	4,40 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Amortiseringstid	14 år	14 år
Korridorstørrelse	10,00 %	10,00 %

Aktuarberetning

Til styret i Halden kommunale pensjonskasse!

Aktuaren skal sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har aktuaren vurdert den forsikringstekniske status for pensjonskassen pr. 31.12.2014.

For de forsikringstekniske beregningene er det regnet med diskonteringsrente 3,0 % p.a. for premiereserve som stammer fra premier som er påløpt til og med 2011 og 2,5 % p.a. for premiereserve fra senere premie, og det er ikke gjort eksplisitte forutsetninger om fremtidig regulering av lønn og G.

Med virkning fra 2014 innførte pensjonskassen et nytt dødelighetsgrunnlag. Bakgrunnen er økt og antatt fortsatt økende levetid, og det nye grunnlaget har medført økt avsetningsbehov for sikring av pensjonskassens påløpte pensjonsforpliktelser. Pensjonskassens overskudd i 2012 og 2013 har vært anvendt til delvis dekning av dette økte avsetningskravet. Etter at pensjonskassen i 2014 har anvendt 34,6 millioner kroner av overskuddet og overført 8 millioner kroner fra egenkapital, gjenstår 6,7 millioner kroner for å ivareta full finansiering av økt avsetningskrav.

Forutsetninger om uførhet er basert på en tilpasning av tabell KU forsterket med hhv. 77 % for kvinner og 50 % for menn.

Forsikringsteknisk resultat og dets anvendelse fordelte seg slik i 2014:

«Område»	Resultat	Resultat anvendt til				
		Premie-reserve	Tilleggs-avsetning	Risikout-jevning-fond	Premiefond	Opptjent egenkapital
Administrasjonsresultat	-665 002	-	-	-	-	-665 002
Risikoresultat	25 146 687	-	-	8 000 000	17 146 687	-
Renteresultat	35 559 709	34 568 944	990 765	-	-	-
Rentegarantipremie	2 417 335	-	-	-	-	2 417 335
Til sammen	62 458 729	34 568 944	990 765	8 000 000	17 146 687	1 752 333

Avsatt premiereserve pr. 31.12.2014 er vist i nedenstående tabell:

Post	Beløp
Netto premiereserve K2013	1 321 057 387
Erstatningsavsetning	14 241 753
Administrasjonsreserve	33 409 242
Til sammen	1 368 708 382

Ved premiefastsettelsen for 2015 er det tatt utgangspunkt i en beregnet premiekostnad, inklusive anslått reguleringspremie, på 18,60 % av pensjonsgrunnlaget. Det er da forutsatt regulering av pensjonsgrunnlag og pensjonsytelser lik 4 %. Den faktiske reguleringskostnaden vil være kjent først når lønns- og G-reguleringen er gjennomført.

Oslo, 27. mars 2015

Pål Lillevold
Aktuar

Til generalforsamlingen i Halden Kommunale Pensjonskasse

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Halden Kommunale Pensjonskasse, som viser et overskudd på kr 10.719.460. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Halden Kommunale Pensjonskasse per 31. desember 2013, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelse om samfunnsansvar

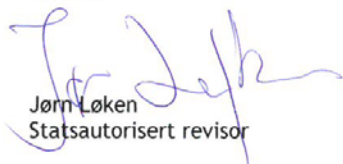
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Halden, 26. mars 2015

BDO AS

Jørn Løken
Statsautorisert revisor

Kongens Brygge 3
Postboks 150, 1751 Halden
www.hkpensjon.no

